F
IX
5
18

41535/A F. IX. b
18
10s
CB2
Car 72 - 408

52103

IOSEPHI IACOBI PLENCK

CHIRVRGIAE ATQVE ARTIS OBSTETRICIAE MAGISTRI

METHODVS

NOVA ET FACILIS

ARGENTVM VIVVM AEGRIS VENEREA LABE INFECTIS EXHIBENDI.

ACCEDIT HYPOTHESIS NOVA

DE ACTIONE METALLI HVIVS

IN VIAS SALIVALES.

Hic eſt, aut nuſquam, quod quærimus.

HORAT.

VINDOBONAE,

IMPENSIS HEREDIS FRIDERICI BERNHARDI,

MDCCLXVI.

WELLCOME
HISTORICAL
MEDICAL
LIBRARY

VIRO

CLARISSIMO, EXPERTISSIMO,

PHILIPPO AMBROSIO

MARHERR,

MEDICINAE DOCTORI,

EIVSDEMQVE IN VNIVERSITATE PRAGENSI

PROFESSORI DESIGNATO, P. O.

FAVTORI ET AMICO

EXOPTATISSIMO,

D. D. D.

AVCTOR.

VIR CLARISSIME.

Plura ſunt, quibus me TIBI devinctum habes, argumenta: nec ſolius me vis amicitiæ impulit, ut iſtam meorum laborum & obſervationum qualemcunque portiunculam nomini TVO dedicarem.

TV enim hac in re facem mihi prætuliſti, ſine qua nunquam forte in ejusmodi tentamen incidiſſem, nec ſuſpicatus quidquam eſſem eorum, quæ nunc vidi atque expertus

 ſum.

ſum. TVAE perſpicacitati, TVOque ingenio ſuam hoc opuſculum exiſtentiam debet. TVA denique ſunt conſilia fere omnia, quibus & in faciendis experimentis, & in curandis ægris, & in obſervationibus inde deducendis, feliciter hactenus utebar.

Eſt igitur præter amicitiæ legem etiam boni probique viri officium, quod me obligat, ut publicum grati animi teſtimonium TIBI per-

perſolvam, quod, ſi forte detrecta-
re modeſtior velles, jam coactus
non poſſis.

Neque TE profecto philoſophici animi ſeveritas eo debet adducere, ut, dum popularis auræ ſtrepitus, & vulgi judicia conſtanter aſpernaris, etiam ab amicis TVIS, & doctioribus eam recuſes laudem accipere, quæ blanditiarum & adulationum expers ſolum gratitudinis documentum eſt.

Quin

Quin id potius candori TVO apprime convenit, ut meum erga TE amorem, meamque gratitudinem ipſe approbes, & eo, quo hactenus conſtanter ſolebas, favore, impoſterum quoque me proſequaris.

DABAM VINDOBONAE

1766.

PRAEFATIO.

Multis, opinor, mirum videbitur, metallicum, poſt aurum ponderoſiſſimum corpus, argentum vivum, arctam cum vegetabili gummi ſubire mixtionem, nec ruditer ſolum huic permiſceri, ſed intime ſubigi, & uniri vinculo adeo ſociali, ut dein ambo in aqua maneant ſuſpenſa aliquanto tempore, atque etiam ſedimento poſito unita deſcendant ambo, nec ſeſe dimittant unquam. Hæc tamen ita prorſus ſe habere, docet experientia, ſimplex quidem illa; ſed quanto ſimplicior, tanto minus errori obnoxia, tanto & evidentior.

Nunquam non ſuapte natura utilis eſt experientia, qualiſcunque demum illa fuerit. Nam ſi etiam aliud emolumentum non adfert, animum ſaltem a præjudiciis liberat, obſcu-

ra illuſtrat, dubia ſecernit ab indubiis, fin-gendi licentiam compeſcit, mira ſæpe phænome-norum varietate delectat, animum addit ad ulteriora tentamina, limites demum auget ſcientiarum. Sed multo majus eſt experientiæ emolumentum, quod extra eruditorum muſæa, & in rem publicam, inque bonum civium plu-rimorum redundat. Talis potiſſimum eſt ex-perientiæ medicæ, & chirurgicæ, & œconomi-cæ, effectus.

Tale & hoc noſtrum experimentum eſt, quod, etſi curioſitatis multum habeat, nunquam tamen ad ſcribendum impellere me potuiſſet, niſi utilitatem ejus inſignem aliis tentaminibus compertam haberem. Dum vero repetitis ob-ſervationibus vidi, poſſe ita ex argento vivo, gummi vegetabili ſubacto, remedium parari blandiſſimum, innocentiſſimum; dum inſuper obſervavi, hoc in ægris labe venerea infectis

plu-

plurimam præſtare utilitatem, atque adeo eſſe medicamentum his in caſibus efficaciſſimum, in publica jam commoda me peccaturum exiſtimabam, ſi ejusdem promulgationem diutius celarem.

Potuiſſem equidem meam potius hac in re ſpectare commoditatem, ut qui alioquin haud in optima fortunarum conditione ſum locatus; potuiſſem punicâ uti prudentia, & mihi ſervare arcanum, ſic forte magis frugiferum; potuiſſem denique KAYSERI, *ex arcanis, at minus efficacibus pillulis jam opulentiſſimi,* HERENSCHWANDII, LANGHANSII, HILLII, *aliorumque Illuſtrium Agyrtarum exempla notiſſima ſequi, & tacite mecum in ſinu ridere.*

Veruntamen ab indigno ejusmodi affectu quam maxime ſemper meus abhorruit animus,

&

& abhorrebit, dum vivam. Optime enim novi, nos religione teneri, ad ferendam alii opem, ſiquidem illa in noſtra poteſtate ſit (*). *Ne ipſi quidem ethnici populi, & barbari usque adeo humanitatem exuerunt, ut iſtius obligationis, ad quam jure naturæ tenemur, obliviſcerentur. Quantum non, proh pudor! lucripetos arcanorum venditores confunderent, ſi in lucem redire daretur priſcis Aſſyriis, Babyloniis &c. apud quos lege cautum erat, ne quis ægrotantem præteriret expoſitum, nisi remedium, ſi quod noſſet, candide & nulla ſpe mercedis aperiret?*

Eſt

*) 1. Petri. C. IV. v. 8. „ Ante omnia autem in vobismet charitatem habentes : quia charitas operit multitudinem peccatorum „ Et v. 10. „ Unusquisque, ſicut accepit gratiam, in alterutrum illam adminiſtrantes, ſicut boni diſpenſatores multiformis gratiæ Dei. „

Eſt vero alia longe Vindobonæ noſtræ felicitas, quam unice Illuſtriſſimi Viri L. B. van SWIETEN *ſapientiſſimis conſiliis debemus, qui omne ſuum ſtudium, omnem laborem in augendos Medicinæ, practicæ imprimis, limites impendit; qui in eo totus eſt, ut in miſerorum ægrotantium commoda, efficaciora & certiora indies remedia detegantur, qui urbem noſtram ab agyrtis, circulatoribus, lucripetis arcanorum ſeplaſiariis, adeo olim inquilinis, penitiſſime repurgavit; dum interim Pariſiis, Londini, aliis in urbibus Europæ maximis, id genus homines in commune ægrotantium detrimentum, & in ipſum medicorum opprobrium impune tolerantur. Eſt enim hæc* Illuſtriſſimi Viri *ſapientiſſima voluntas, ut, ſi quod uſu eximio comprobatum alicui ſit remedium, eo ipſo in publicum id emolumentum vertatur, cum certe unius alteriuſve hominis privatæ fortunæ non ſint*

com-

communibus civium bonis anteponendæ. Han[...] eſſe Viri Summi *fixam ratamque ſententiam ex propriis Ejus libris dilucide perſpici poteſt legantur modo ea, quæ de cancro dudum olim* Vir Illuſtriſſimus (*) *& quæ nuper ali[...] capite ſcripſit* (**).

Exem-

*) §. 509. Comment. T. I. p. 901. „ forte tamen & inde aliqua ſpes affulget, non penitus impoſſibilem eſſe cancri ſeparationem a partibus ſanis; licet hactenus ignoretur, qua methodo, quibusve remediis, hoc fieri poſſit. Quam felix ille qui hoc inveniret! quanta pœna dignus, qui inventum celaret turpis lucri cauſa! „

**) T. IV. §. 1371. p. 729. „ Sed quisque novit, arcanorum venditoribus non ſemper habendam eſſe fidem. Ingenuum decet, ut generis humani utilitatem lucro magis æſtimet. Sed auri ſacra fames ſæpe aliud ſuadet. Nunquam me pœnituit, candide communicaſſe omnibus, ſi quid in arte utile noviſſem, nec pœnitebit, certus ſum, illo tempore,

„ — — dum numina nobis
mors inſtans majora facit. „

Exemplo etiam omnibus & incitamento eſſe debet Vir Perilluſtris ac magnificus Antonius Stoerck, *qui, plurimis inventis felix, quantocyus hæc in publicam utilitatem vertit, ſuamque in medendo peritiam nihili reputavit, ſi non prodeſſet univerſis.*

Hæc dum ego mecum attento penſitarem animo, dum illuſtria ejusmodi exempla continuo menti obverſarentur, dum inſuper cogitarem, honeſti & ingenui viri hoc eſſe officium, ut, ſi qua poſſit ratione, in publicam utilitatem ſuos impendat labores; fieri omnino non potuit, quin me compulſum & obſtrictum ſentirem, ut eam, quam experientia me docuit, novam & utiliorem, argentum vivum ægris venereis exhibendi methodum, cum publico communicarem. Nec id ullius ſpe præmii facio, cui præmii loco ſufficiat ulterior hujus methodi ſucceſſus, & majus proximi levamen.

Nec

Nec invidorum convitia metuo, quum clariſſimi alii auctores eandem pro benefic humano generi præſtitis experti ſint ſorten & magnanimiter ferant inanes invidiæ mo ſus,

> Quæ videt ingratos, intabeſcitque videndo
> Succeſſus hominum, carpitque & carpitur un
> Suppliciumque ſuum eſt.

OVID. METAMORPH. I

ME-

METHODVS
NOVA ET FACILIS
ARGENTVM VIVVM
AEGRIS LABE VENEREA INFECTIS
EXHIBENDI.

CAPVT I.

Origo hujus methodi.

Cum aliquot ante menſes occaſione libelli, quo mercurii ſublimati corroſivi efficaciam in morbis venereis defendere ſuſceperam, in cauſam inquirerem, qua argentum vivum in vias ſalivales potiſſimum ageret, incidi de hoc phænomeno in ſermonem cum Cla-

riſſimo Medicinæ Doctore, & amico meo, Philippo Ambroſio MARHERR, qui pro ſolito ſuo candore ingenue reſpondit: nullam hactenus certam hujus phænomeni rationem dari poſſe; de variis quidem hypotheſibus cogitatum fuiſſe a variis auctoribus, ſed earum nullam ſufficere, & plauſibilem PITCARNII opinionem, qui in gravitate mercurii rem acu tetigiſſe multis videbatur, adeo omni probabilitate ſpoliatam eſſe ab Illuſtriſſimo L. B. van SWIETEN (*), ut in ejus defenſionem nihil ultra ſuperſit: ſibi interim videri, mercurium cum ſaliva & muco majorem, quam cum aliis noſtri corporis liquidis, affinitatem habere, & ideo forte os & fauces potiſſimum a mercurio peti. Addidit inſuper perſpicaciſſimus vir, perſpectam ſibi eſſe aliquam mercurii exiguam portionem ſaliva ſubigi, ſed videri ſibi, majorem adhuc inter mucum & mercurium affinitatem intercedere; neque enim ſalivales ſolum glandulas, ſed etiam mucoſas petere mercuri-

*) §. 135. C. T. I. p. 207.

curium, & præterea lentiorem muci naturam magis idoneam eſſe huic irretiendo, quam tenuiorem ſalivæ laticem; tentandumque in hujus rei certitudinem experimentum, quod hactenus neglectum eſſe crediderat ob nimiam ſolum rei ſimplicitatem, quæ & in multis aliis cauſa ſit, cur hodiedum complura lateant, forte non valde difficulter eruenda.

Illico adeo perplacuit perſpicaciſſimi amici opinio, ut e veſtigio promiſerim, me hanc propediem experimentis chemicis periclitaturum.

Poſtero igitur die experimentum inſtitui, & vidi omnino exiguam argenti vivi quantitatem ſaliva abſcondi, multo tamen majorem a muco recipi, & expeditius ſubigi, atque ita opinionem viri doctiſſimi de illa mercurii cum his humoribus adfinitate penitus confirmatam ab experientia deprehendi, ipſique mox eventum omnem renunciavi.

Hoc facto una concluſimus, etiam cum aliis mucilaginoſis corporibus, cum animali, tum vegetabili e regno petitis, tentandum eſſe mercurium, ut adpareat, an non aliæ quoque ſubſtantiæ plaſticæ gelatinoſæ illum poſſent ſubigere, & ſi quæ harum ſint, an parum multumve a ſalivæ & muci animalis viribus differant. Hunc itaque in ſcopum ſequentia inſtituta ſunt experimenta.

Experimentum I.

Mercurius cum muco animali.

Mercurii vivi puriſſimi partem unam cum duabus partibus muci faucium exſcreatione rejecti miſcui & trivi in mortario marmoreo, exacte notando tempus, quo ad ſubactionem plenariam opus eſſet. Atque tum vidi ſpatio 7. minutorum horæ omnem mercurium ſubactum in materiam gryſeam, lentam, quæ tamen aqua adfuſa parum ſuſpenſa manebat, ſed ad fundum vaſis cito ſubſederat, licet liber & ſui juris factus non

ſit

ſit mercurius, ſed muco unitus in fundo vaſis reſtiterit. Erat vero pondus mercurii ſcrupulus, muci duplum.

Saliva longe minorem quantitatem mercurii ſubigit, & forte non alia de cauſa ſubigit, quam quod ſemper aliquam muci quantitatem ſibi habeat permixtam, & puriſſimam ſalivam obtinere impoſſibile ſit.

Experimentvm II.

Mercurius cum ovi vitello.

Integrum ovi vitellum cum mercurii vivi drachma una trivi in mortario marmoreo per horæ quadrantem; videbatur prima fronte ſat bene ſubactus mercurius; verum adfuſa aquæ fontanæ libra una, dilutaque vitelli ovi viſciditate, mox vivus ſincerusque mercurius ad fundum vaſis ſeceſſit, & ſenſim in globulos notabiles coivit, vinculis omnino liber.

Experimentvm III.

Mercurius cum ovi albumine.

Albumen ovi minorem adhuc in argentum vivum efficaciam oſtendit; nam drachma una mercurii cum ovi unius albumine per ½ fere horam terendo nullatenus potuit ſubigi, & affuſa aqua illico in majores globulos coacervatus mercurius ad fundum ſubſedit.

Experimentvm IV.

Mercurius cum ſanguine & ejus ſero.

Mercurium crudum cum ſero ſanguinis, ex proprio corpore prophylaxios cauſa detracti, commiſcui, & ut antea trivi; aliqua omnino exigua ſubactio contigit, longe tamen minus firma, quam cum muco, & affuſa aqua forma minimorum globulorum ſubſedit argentum vivum.

Idem tentavi cum rubra coagulati ſanguinis parte, & idem fere phænomenon

non obtigit, niſi quod parum major ſeri, quam rubræ partis, in mercurium efficacia viſa ſit.

EXPERIMENTVM V.

Mercurius cum bile recente animali.

Drachmam unam mercurii vivi cum drachmis duabus bilis recentis lucii piſcis $\frac{1}{2}$ horæ trivi; difficillime & vix notabilis portio ſubigebatur; affuſa aqua relapſus in fundum vaſis mercurius in majores globulos cito confluxit.

EXPERIMENTVM VI.

Mercurius cum ichthyocolla.

Ichthyocollæ drachmis duabus in gluten redactis unam argenti vivi addidi drachmam, hæc invicem ultra $\frac{1}{2}$ horæ aſſiduo labore contrivi; ſed in ventos omnis meus faceſſit labor, nec tantillum mercurii ichthyocollam ſubiit.

Cum

Cum pinguedine demum animali mercurium vivum ſubigi poſſe vulgatiſſimum & notorium eſt; ſed ſola mercurii vivi diviſio, non adeo firma ſubactio ac cum muco, obtineri ſic poteſt; liquata enim per calorem pinguedine, imo ſæpe ſponte, mercurius in unguento neapolitano fundum petit vaſis.

Corollarium.

Ex hiſce experimentis clare eluceſcit, mercurium maniſeſte multo majorem cum muco, quam cum aliis animantium fluidis, affinitatem habere, atque hinc, ſi quæ alia fluida exiguam ejus particulam ſubigere valeant, id forte ſolum a mucilagine, quæ his ineſt, pendere.

Experimentum VII.

Mercurius cum gummi arabici mucilagine.

Cum itaque vidiſſem in prioribus experimentis, ex ſubſtantiis animalibus nullam eſſe idoneam mercurio exacte ſubigendo,

gendo, præter mucum, qui hoc omnium optime præſtat, curioſitas me inceſſit, an non etiam vegetabiles muci, ſeu gummoſæ ſubſtantiæ, idem efficerent, experiendi.

Itaque mercurii vivi drachmam unam cum duabus gummi arabici pulverati drachmis trivi per $\frac{1}{4}$ horæ in mortario lapideo, per vices affundendo aquæ fontanæ exiguam portionem, donec in mucilaginem gummi liqueſceret.

Non ſine ſumma admiratione vidi ſenſim diſparere mercurium, totum denique exacte ſubigi in mucum gryſeum lentum, qui affuſa integra aquæ fontanæ libra dilutus & conquaſſatus totam aquam gryſeo colore inficit, partimque in ea ſuſpenſus manet, partim quieto poſt plura minuta vaſe lente ad fundum deſcendit, gryſeum formans ſedimentum, in quo argentum vivum exactiſſime gummoſo lentore ita ſubactum eſt, ut, licet tanta aquæ copia dilutum, vin-

culum ſuum non deſerat, nec jam in glo-
bulos pro more ſuo coire poſſit.

Levi concuſſione lagenæ ſubſidens hic mucus iterum totus aquæ permiſcetur facile, & in liquidi ſuperficie ſpuma candida, alta, naſcitur, quæ & ipſa ſubtiliſſime attenuatum mercurium continet & ſuſpendit; quippe annulum aureum, cui illinitur, argenteo colore imbuit & dealbat.

Minori cum quantitate, ſcrupulo nimirum gummi arabici in mucilaginem redacti, & granis decem mercurii vivi idem repetii experimentum, ut eſſet experimento primo parallelum. Atque intra 6 horæ minuta omnem mercurium ſubegi penitus, dum 7 minutorum tempore opus erat in experimento cum muco animali inſtituto. Igitur promptius adhuc cum gummi arabico mercurius init conſortium.

Sedimentum illud gummeo-mercuriale diutiſſime, per hebdomadas plures perſtat

ſtat vix mutatum, niſi quod longa temporis mora grumoſius fiat, magisque nigricans, & minus æquabiliter liquido ſupernatanti miſceatur; non tamen liberum dimittit mercurium, niſi liquido per filtrationem prius ſeparato, calore furni exſiccetur; tum vero ſimul & mucilaginis vis perit, & mercurius libertati ſuæ redditur, forma globulorum metallicorum denuo vivus conſpiciendus.

Experimentum VIII.

Mercurius ope gummi arabici cum ſuccis animalibus ſubactus.

Ex prioribus experimentis (2. 3. 4. 5. 6.) patuit, ſanguinem & ejus ſerum, ovi vitellum & albumen, bilem item animalem, ichthyocollam, vix notabili mercurii quantitati ſubigendæ ſufficere: quod ſi autem hiſce aliqua mucilaginis arabicæ quantitas admiſcetur, mox æquabiliter cum his unitur argentum vivum, non ſecus ac dum mucus animalis additur. Hinc argentum vivum ope hujus ſubſtantiæ etiam

etiam aliis redditur miſcibilis, cum qui-
bus nullam, aut certe minimam affinita-
tem habet.

Experimentvm IX.

Mercurius cum gummi tragacanthæ.

Haudquaquam vis eadem eſt gummi tragacanthæ. Hoc etenim aqua affuſa in mucilaginem redactum nullatenus ſatisfecit exſpectationi. Nam etſi omnem operam impenderem ſollicitus, & per ½ horæ triturationem protraherem, nihilo tamen ſubigi potuit vel tantillum mercurii, & affuſa aqua, diluta mucilagine, vivus, metallica forma ſplendens, fundum vaſis repetiit.

Experimentvm X.

Mercurius cum mucilagine ſeminum cydoniorum.

Idem prorſus effectus fuit mucilaginis ex ſeminibus cydoniorum extractæ, cujus drachmæ tres cum drachma una mercu-

urii aſſidua per ½ horæ trituratione nihil
ibacti exhibuerunt.

Experimentvm XI.

Mercurius cum farina radicis althææ & amylo.

Farinæ radicis althææ ſubtiliſſimæ ſuf-
cientem aquæ quantitatem admiſcui,
t in ſpeciem collæ abiret; additi mer-
urii vivi aliquantillum, ac per notabile
empus trivi. Sed & ab hac nullam ſub-
ctionem obſervare datum eſt. Cum
mylo autem mercurius tritus aliquan-
llum ſubigebatur. Habet autem amy-
um gluten animale. (*)

Experimentvm XII.

Mercurius cum manna calabrina.

Mannam quoque puram eadem ratio-
e tentavi, cum videretur aliquid habe-
re

*) Cl. Profeſſoris Crantz mat. med. T. I. p. 9. & Illuſtr. L. B. van Swieten C. T. IV. p. 107.

re mucilaginis, & præterea vulgatiſſimu
rumor ſit, in KAYSERI pillulis manna
recipi. Duplam hujus quantitatem cum
una mercurii vivi per ¼ horæ exacte tri-
vi. At vix aliquid ſubigere potui, ſed
experimentum repetii cum manna vul-
gari, & in hacce vidi magnam mercurii
portionem ſat bene ſubactam eſſe.

EXPERIMENTVM XIII.

Mercurius cum melle crudo & deſpumato.

Mellis crudi, albi, tenacis drachmas duas cum una mercurii vivi drachma miſcui, & per ¼ horæ trituravi. Non male ſubactum fuit hydrargyrum, & contra, quam ſperari poterat, affuſa etiam aqua manſit ſubactum, gryſeumque ad fundum vaſis ſedimentum depoſuit, minus tamen bene aquæ miſcibile, quam id, quod ex gummi arabici cum mercurio mixtione oritur.

Idem experimentum cum melle deſpumato repetii, ſed effectu plane con-

trario

ario; neque enim quidquam argenti ivi ſubactum fuit, ſed omne affuſa aqua fundo vaſis reſtitit, globulis majori- us ſplendidis conſpicuum.

Scilicet mel crudum aliquid mucilagi- is habet, & inde fit, ut aptum ſit ſu- igendo mercurio; coctione vero ac de- umatione ea mucilago melli demitur, inc mel deſpumatum nullam in mercu- ium poteſtatem habet.

Experimentvm XIV.

Mercurius vivus cum ſyrupo ſimplici.

Saccharum quoque album, puriſſimum, um dimidia aquæ quantitate in ſimplicem yrupum redactum, & cum argento vivo ritum, non tantillum ſubegit. At illud ræter exſpectationem fuit phænomenon, uod, licet ipſum ſaccharum, aut ſy- upus, nullam in mercurium ſubigen- dum efficaciam oſtenderet, tamen ad- dita gummi arabici mucilagine vim ejus onſtanter augeret, ita ut ope ſacchari,

vel

vel ſyrupi, mucilago hæc nunc multo firmius, & pertinacius quodammodo cum argento vivo uniretur & cohæreret.

Adhuc notandum eſt, ſaccharum cum mercurio tritum nigreſcere.

Idem experimentum cum ſyrupis variis, diacodii, kermeſino, violarum &c. repetii, & ſemper firmiorem mercurii ſubactionem cum muco inde obſervavi.

Simul ſic mercurio varius a ſyrupo indui poteſt color, varius dari odor & ſapor, ſic vario ſub colore ſuſpicioſis velari mercurius poteſt.

Experimentvm XV.

Mercurius cum oleo lini & pinguedine.

Cum puro oleo lini argentum vivum nullo labore ſubigi; potuit ſed cum glutinoſo ſedimento olei lini potuit tantillum ſubigi affuſa; aqua cogebatur ſedimentum in butyri ſpiſſitudinem, cum hoc-

hocce dividi, non ſubigi ſe permittebat mercurius. Coctione forſitan mercurius cum oleo aliquanto plus cogi poteſt, quod vero experimentum non tentavi.

Sed mercurius gummi arabico ſubactus facile cum oleo, pinguedine miſceri potuit, nec adeo cito vaſis fundum petiit, ac in vulgari unguento neapolitano ſolet. vide experimentum VI.

COROLLARIA.

Ex hiſce experimentis (7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15.) evidenter patet

1mo. Inter ſubſtantias vegetabiles gummoſas ac plaſticas alias, ſolum gummi arabicum eſſe, quod proxime cum muco animali convenit, imo eidem ferme palmam præripit in ſubigendo argento vivo.

2do. Eam mercurii ope muci animalis, & gummi arabici ſubactionem non

fieri mere mechanica ratione, nec a ſolo lentore mucilaginis repeti poſſe; nam & multæ aliæ, etſi magis lentæ, magis tenaces ſubſtantiæ, haudquaquam & longius contritæ id præſtant; & aqua, quæ optimum ac genuinum gummoſorum corporum menſtruum eſt, nec mucum animalem, nec arabici gummi mucilaginem ab argento vivo ſeparare jam poteſt, dum ſemel hæc bene inter ſe juncta fuerint, cujus rei contrarium manifeſte obvenit in gummi Tragacanthæ, mucilagine cydoniorum ſeminum, & aliis.

3tio. Ac proinde, etſi mechanica trituratio ſubactionem mercurii multum adjuvet, veram tamen inter argentum vivum ac mucum animalem, interque gummi arabicum affinitatem intercedere, eamque cauſam eſſe, cur hæc ſemel bene unita deinde adeo amico inter ſe vinculo nexa perſtent, nec mucilago jam aquæ conſortium ineat, quin ſimul una ſemper mercurius aquæ familiariter jungatur.

Iſt-

Iſthæc omnia cum viderem experimen-
iis comprobata, ac de vera affinitate
nercurii cum ſaliva & muco animali,
uam Clariſſimus Amicus meus animo
ræſenſerat, convictus eſſem, non jam
lubitare poteram, quin ipſius opinio
le actione hydrargyri in fauces ac ſalivæ
ias præ cæteris omnibus plurimum pro-
abilitatis haberet.

Verum cum gummi arabicum idem
mnino, quod mucus animalis, in ſubi-
endo mercurio præſtaret, videretur-
ue hoc aptiſſimum & maxime naturale
nercurii vehiculum, quo mediante is
mnibus noſtri corporis liquidis permiſ-
eri poſſet, minus jam de hypotheſi no-
tra ſolliciti, utilius collocatam operam
oſtram credidimus, ſi in ægris venerea
ıbe infectis tentaremus ita præparatum
nercurium, ut appareret, an in ſecundas
ias tali ſub forma tranſire queat; quod-
enim tranſire ſic in ſanguinem poſſet,
on dubitabamus, quin efficacius, quam
lia præparata mercurialia, luem vene-

ream domaret, cum blandiſſimus ſit, nec minima acrimonia lædere corpus poſſit, dum cætera præparata ob ingentem ſalium adhærentium acrimoniam magna doſi propinari haud queunt, & exigua doſi data non niſi multo tempore, & lente admodum, morbum propellunt.

Promiſi hinc illico me velle ſuaſu & conſilio Viri Clariſſimi proxima occaſione ſic præparatum mercurium tentare, cum primum perſona malo venereo infecta ſeſe offerret.

Mox autem triduo abhinc ſe obtulit fœmina venerea, cujus hiſtoria in prima obſervatione habetur; obtulerunt ſe poſtea & alii, ſubſequis obſervationibus deſcripti ægri.

In omnibus hiſce cum viderem inſignem & celerem efficacitatem mercurii gummoſi, atque utilitatem ejus majorem, quam ſperaveram, & quam ab aliis præparatis mercurii intra tam breve tem-

tempus ſperari poteſt, conſtanter obſervarem; cum præterea obſtupeſcens viderem, nullam ab hoc remedio, licet copia majori exhibito, ſalivationem excitari, niſi alius adhuc in corpore reſtitet mercurius, aut ſub curatione alius præter gummoſum corpori inferatur, convictum omnino me ſenſi, hanc eſſe optimam mercurii exhibendi methodum, nec dari aliam, quæ cum illa hactenus poſſit comparari.

Atque ſic enata eſt hæc noſtra methodus, quam ob rationes graviſſimas, jam in præfatione dictas, una cum obſervationibus partim meis, partim ab aliis communicatis, in publicam lucem edere neceſſarium duxi.

Caput II.

Obſervationes practicæ, ſiſtentes efficacitatem mercurii gummoſi in morbis venereis.

Observatio I.

Mulier 28. annorum habitus ſanguinei jam ab aliquot menſibus maculis venereis in fronte & facie, ſcabie turpiſſima in toto corpore defœdata, ſimul fluore albo laborans, vigiliis nocturnis, doloribus arthriticis vexata, pullos venditura ad me venit faciem linteo præ pudore velata. Nemo ab ea pullos emere voluit ob tantam ſorditiem. Ego illico cognovi morbum, quo examinato promiſi, quia pauperrima erat, me ipſi velle gratis medicinam dare, ſi omni triduo vellet redire & mihi referre, quomodo ſe haberet.

Altero die purgans mercuriale aſſumſit, ſequenti die ſumere cœpit ſolutionis ſimplicis (n. 1.) mane & veſpere cochleare unum, cum decocto ſarſaparilliæ

rillæ & cicutæ, balneumque domeſticum adhibuit.

Triduo rediens, leve habuit dolorum ſolamen.

Ideo balneo uti, & ſolutionis duo cochlearia mane & veſpere aſſumere juſſi.

Triduo poſt rediens jam doloribus libera erat; maculæ quædam diſparuerant; noctes habuit pacatiores; fluor autem albus idem fuit.

Die decimo tertio jam fere omnes maculæ evanuere, omnis abfuit dolor nocturnus. Novam ipſi adhibui ſolutionem mercurialem, cui ſimul balſamum copaivæ addidi, uti formula (n. 2.) præſcribitur.

Rediit poſt octiduum mulier omnium ſymptomatum expers, excepto fluore albo, qui nil correctus erat, quia maritum venereum admiſit, uti confeſſa eſt;

juſſi ut maritum adduceret, promittens me illum gratis curaturum.

Sed a prioribus malis libera, jam negligentior, nec monitis meis auſcultavit, nec reverſa eſt ab eo tempore.

Tamen vel imperfectam obſervationem iſtam hic ſiſtere volui, cum ſaltem remedii noſtri in prioribus malis debellandis promtam efficacitatem demonſtraret.

Hæc mulier ultra tres drachmas mercurii gummoſi abligurivit,& nec minimum ſalivationis dedit ſignum.

Observatio II.

Miles 30. annorum ſanguinei habitus, ab aliquot menſibus gonorrhœa ſuppreſſa affectus, luem contraxerat, ac præter venereas in fronte maculas, in utroque oſſis frontalis latere tophum habuit latum, non adeo elevatum quidem, dolo-

doloribus inſuper arthriticis vexatus, & non modo in glande penis, ſed & faucibus ulceroſus fuit.

Dato purgante incepit ſumere quotidie duo cochlearia ſolutionis n. 1. cum decocto ſarſaparillæ ſine lacte.

Omnia mala intra quatuordecim dies ſine omni mota ſalivatione penitus evanuerunt, niſi quod, ſi aëre frigido exiret, apparerent admodum latæ maculæ, rubicundæ in fronte & facie, multum tamen a prioribus diverſæ, & quæ hypocauſti calore iterum ſponte evaneſcebant. Idcirco ut adhuc repeteret remedium ſuaſi; id fecit, & intra octiduum penitus curatus fuit.

Licet hic æger ab omni fere medicamento purgante ad levem ſalivationem alias moveretur, tamen a tribus mercurii gummoſi drachmis, quæ pro tota curatione impendebantur, nullum ſalivationis ſignum percipi potuit.

Observatio III.

Miles 36. annorum, ſanguinei habitus, gravem in dextro brachio ex cauſa venerea rheumatiſmum patiebatur. In medio oſſis humeri tophus ſurgebat incipiens. Ulcus præterea carioſum in capitulo ſuperiori primi oſſis metacarpi, quod indici digito reſpondet, aderat. Hæc mala jam ultra ſex menſes tulit.

Sed ſuppreſſa ante aliquot dies gonorrhœa teſtium dolorem, tumorem, & inter mingendum ſtranguriam excitavit.

Primo die venæ ſectio inſtituitur, & eodem adhuc purgans aſſumit antiphlogiſticum; ſcroto fomentum emolliens applicatur.

Altero die emulſionem ex amygdalis, gummi arabico & ſyrupo diacodii, itemque decocti ſarſaparillæ cum verbaſco & althæa plura vaſcula haurit.

Sic

Sic per triduum continuatur; dolor
n teſtibus ceſſat; non quidem redit go-
norrhœa, facilius tamen mittit urinam,
eſtis ſiniſter permanet tumidus, dexter
liminuitur.

Ulceri carioſo applicatur eſſentia bal-
ſamica, in qua grana duo ſublimati cor-
roſivi ſoluta erant. Topho meum un-
guentum mercuriale (n. 6.) apponitur.
Interne quotidie duo cochlearia ſolutio-
nis (n. 1.) cum decocto ſarſaparillæ &
emollientibus dantur.

Etiam teſtibus tumidis applicatur un-
guentum mercuriale meum cum unguen-
to de lithargyrio commixtum.

Hæc omnia continuantur per undecim
dies: tophus diſparuit, teſtium infar-
ctus reſolutus, & rheumatiſmus curatus
fuit; ulcus calloſitatem marginis perdi-
dit, in tota ſuperficie jam purum evaſit;
ideo eidem unguentum mercuriale balſa-
micum applicui.

Sic intra quatuordecim dies penitus curatus Viennam reliquit.

Per totum tempus, quo ſex circiter mercurii gummoſi drachmas hauſerat, nullum dedit ſalivationis ſignum.

Observatio IV.

Homo 28. annorum habitus extenuati, jam ultra annum ſcabie ſicca vexatus, demum ſimul gonorrhœa afficiebatur, quam modo jam ultra ſeptem menſes habuit.

Primo die purgatur, altero ſolutionem mercurialem balſamicam (n. 2.) incipit cum decocto ſarſaparillæ, bardanæ & polypodii.

Intra octiduum nec gonorrhœa, nec ſcabies mutatur, ſola urina multo copioſior fluxit.

Altero octiduo gonorrhœæ fluxus copia minor, & albidior evaſit; ſed ſcabies eadem.

eadem. Suaſi ideo, ut aqua vegeto-minerali, quam ex libra una aquæ fontanæ & drachma una aceti lithargyrii compoſui, lavaret artus.

Nec ſic mutatur ſcabies intra octiduum, licet gonorrhœa jam valde diminueretur.

Ideo contra ſcabiem ſequens adhibui unguentum: ℞. pulveris hellebori albi, ſalis ammoniaci crudi ana drachmam unam, axungiæ porcinæ uncias duas, olei roſacei gt. X. m. f. ung. Bis per diem modo hunc, modo alium locum ſcabioſum in artubus illinivit; parum exinde dolebat & rubebat.

Sic intra octiduum a continuata ſolutione mercuriali balſamica gonorrhœa, & paulo poſt ſcabies penitus curata fuit.

Scabies autem hæcce venerea non fuit, ſed aliunde acquiſita.

Hellebori albi efficaciam in ſcabie jam aliquoties expertus ſum, & debeo hoc

reme-

remedium clariſſimo & expertiſſimo PRINGLE (*).

OBSERVATIO V.

Vidua 47. annorum habitus extenuati jam ultra duos annos fluore albo maligno affecta, demum arthritide, cephalæa nocturna, faucium ulceribus, maculis venereis frontis & faciei admodum protuberantibus, condylomatibus circa anum, ozæna narium, incipiente topho ulnæ ſiniſtræ, ſcrophula in collo deturpata, meum implorat auxilium.

Dato purgante incipit altero die ſolutionis balſamicæ mercurialis (n. 2.) mane & veſpere duo cochlearia ſumere; bibit decoctum ſarſaparillæ & cicutæ cum lacte. Fauces & nares gargariſmate (n. 4.) ſæpius de die eluuntur. Maculæ venereæ frontis & faciei quotidie bis ſolutione cauſtica (n. 4.) multa aqua roſarum diluta, tanguntur. Ma-

*) Obſervat. on the diſeaſes of the Army. on the itch. page 311.

Maculæ venereæ intra tres dies cru-
ſoſæ evadebant, & ſiccæ.

Intra octiduum dolores arthritici re-
mittebant, maculæ cruſtoſæ jam penitus
diſparebant, adeo ut nec veſtigium ea-
rum ſuperſit.

Cætera ſymptomata manebant eadem.

Continuat per aliquot dies ſolutionem
mercurialem, ſed febre intermittente ter-
tiana corripitur. Prohibeo ſolutionem,
: præſcribitur a Medico expertiſſimo,
qui mihi hanc miſeram, curandam dedit,
purgans, & ſubſequis diebus cortex pe-
ruvianus.

Ceſſat febris intra quatuordecim dies;
ſymptomata venerea ſunt eadem exceptis
faucibus, quarum ulcera emendata ſunt.

Iterum incipit ſolutionem; ſic fauces
magis emendantur, nares vero magis
tument; ideo cicutæ decoctum cum
garga-

gargariſmate mercuriali balſamico miſcui, & ut naribus attraheret juſſi; externe naſo imponitur puls ex farina & lacte.

Sic intra quatuor dies detumeſcit naſus, nares magnam copiam puris ſanioſi plorant.

Vix elapſo octiduo iterum febre intermittente admodum erratica corripitur.

Ideo ab omni mercurio denuo abſtinuit, & purgata corticem repetiit. Febris intra quatuordeim dies ceſſat, (*) ſed

*) Clariſſimus PETIT Pater febrem quartanam quandoque luis venereæ ſymptoma eſſe autumat, ideo in iis,in quibus luis phænomena ante plures annos comparuerant, per ſalivationem mercurialem ſanandam febrem quartanam, quibusvis reſiſtentem febrifugis voluit. *Memoir. de l' Acad. Royale de Chirurgie T. I. p. 347.* &c. Attamen huic opinioni contraria eſt *Illuſt.* L. B. van SWIETEN *Comment. T. I. p. 10.* obſervatio, qui per mediam ſalivationem quartanam febrem conſtanti typo pergentem vidit. Ipſemet atteſtari poſſum, me ab inunctione mercuriali in tribus ſubjectis venereis febrem intermittentem obſervaſſe, quæ nullo alio, quam cortice, remedio potuit curari, & dato iterum mercurio recruduit iterum aliquoties febris.

ſed ſymptomata venerea, quæ reliqua adhuc erant, evadebant interea deteriora.

Demum a febre intermittente libera, per tres ſeptimanas ſolutione & cæteris remediis uti potuit, ſic dolores arthritici, cephalæa, tophus & ſcrophula penitus evanuere.

Remanſit fluor albus ſed levior, albidior, ozenæ narium, & condylomata circa anum.

Condylomata ſolutione cauſtica modo tanguntur, & jam minora, cruſtoſa evadunt, cætera methodus continuatur & ſpero me illam penitus curaturum.

Observatio VI.

Vir 45. annorum habitus extenuati jam a novem annis adeo reiteratis gonorrhæis erat affectus, ut vix octiduum ſine hoc moleſto ſtillicidio eſſet; effluens li-

quidum erat tempore, quo meam implorabat medicationem, tenue flaveſcens; in media urethra pruritum, atque ſub urinæ emiſſione moleſtam tenſionem, erigenteque ſe pene magnum ibi ſentiebat dolorem. Fidem huic curationi, quæ injectione arcani alicujus liquoris ab empyrico quodam promittebatur, non adhiberet monui.

Altero die purgans aſſumſit; die poſtera, cum abſceſſum in urethra latere ſuſpicarer, candelam balſamo arcæi illitam in urethram immiſi.

Tertio die cum novam applicare ipſemet tentarem candelam, ſubito perſenſit dolorem in media urethra, & major, quam a cochleari coffée capi potuiſſet, copia puris flavi cum aliquot ſanguinis guttulis ſubito effluxit.

Meæ ſolutionis mercurialis balſamicæ per octiduum mane & veſpere duo cochlearia aſſumſit; pro potu ordinario decoctum

ctum ſarſaparillæ, & cicutæ cum lacte potavit bis de die. Per mediam horam candelam unguento mercuriali balſamico illitam ſibi applicavit.

Hoc integro fere octiduo copioſa adfuit gonorrhæa.

Altero octiduo minuitur fluxus copia, & color ejus albidior evadit. Hac methodo continuatur, & demum candelæ ſiccæ (*) applicantur, ſenſim ceſſat omnis fluxus adeo ut trigeſimo a curationis principio die, integre curatus Viennа proficiſceretur promittens ſe mihi ſcripturum ſi rediret malum. Toto curationis tempore nullum exhibuit ſalivationis ſignum.

Observatio VII.

Vir 36. annorum ſanguinei habitus jam ultra quinque annos reiteratis go-

*) Compoſitionem candelarum vide in expertiſſimi & eximii Goulard *œuvres chirurgic.* T. II. quem librum ſatis æſtimare non poſſum.

norrhæis affectus, modo ſimul glandis & præputii ulcuſcula, unumque magnum in glande condyloma habuit.

Dato purgante ſubſequis diebus ſolutionem mercurialem balſamicam ſumſit. Externe ulcuſcula unguento mercuriali balſamico deligantur; condyloma bis de die ſolutione cauſtica tangitur.

Primis diebus ampliora magis ac ſuppurantia evadebant ulcuſcula, octavo tamen die illa penitus curabantur, decimo tertio condyloma exſiccatum excidit.

Gonorrhœa minori copia fluxit, applicavi candelam unguento mercuriali illitam.

Sic quarta ſeptimana integrè curatus eſt, nec ullum ſub curatione ſalivationis præbuit ſignum.

OBSER-

OBSERVATIO VIII.

Homo 28. annorum extenuati habitus a ſuppreſſa ante tres annos gonorrhœa arthritidem contraxit, demum colli ſcrophuloſas glandulas & ſeptem profunda admodum lataque faucium ulcera habuit, cum meæ ſe committeret curationi.

Primo die purgatur; altero ſolutionis ſimplicis mane & veſpere duo cochlearia ſumere orditur. Bibit pro potu ordinario decoctum ſarſaparillæ, cicutæ & ſpecierum pectoralium cum lacte.

Quarto die incepit exigua ſalivatio, humor vero ejectus magis glutinoſus quam ſalivalis erat; ſed ſub ea faucium ulcera admodum lardacea evadunt, ideo bis quotidie penicillo, quod melle roſaceo, pauca unguenti ægyptiaci quantitate permixto, imbutum erat, tanguntur. Sæpius eluitur os, & injicitur faucibus gargariſma balſamicum ſine mercurio gumoſo paratum. Mane & veſpere ſolumo-

do unum ſolutionis mercurialis cochleare aſſumere ægrotus jubetur.

Continuat ſic ſalivatio in ſeptimum usque fere diem, ſed placidiſſima ſine gingivarum inflammatione ſine dentium vacillatione; unciæ tres, quatuor, ſalivæ intra diem ejiciuntur; ulcera quotidie puriora, minora evadunt. Demum, quod mihi maxime mirum fuit, ceſſat ſalivatio ſub continuato ſolutionis uſu, & licet iterum mane & veſpere duo cochlearia ſolutionis aſſumeret, tamen per totum reliquum curationis tempus nullum amplius ſalivationis habuit ſignum.

Die decimo ſexto omnia ſeptem faucium ulcera penitus ſanata fuere, arthritis penitus deſiit, rediit ſomnus.

Sed ſcrophularum una, ab empyrico quodam, emplaſtro veſicatorio (me renuente) eroditur, exulceratur. Ideo juſſi, ut aperta ſcrophula, quæ tamen valde adhuc dura erat, unguento baſili-

co

co, mercurio gummoſo mixto deligetur, cæteræ vero ſcrophulæ cerato meo mercuriali fricentur & demum forma emplaſtri tegantur.

Sic intra octiduum omnes ſcrophulæ evanuere, aperta ſanata fuit.

An in hoc caſu ſalivatio a meo mercurio inducta fuerit, an a priori mercurio adhuc in corpore retento quæſtio eſt. In 7tem enim prioribus obſervationibus nulli ſalivatio fuit mota; præterea hæcce ſalivatio ad ſeptem ſolummodo dies duravit, nec continuavit aucta etiam mercurii mucoſi quantitate, quem adhuc per tres ſeptimanas repetiit. Denique hic homo per tres jam annos varia præparata mercurialia, & non diu ante meam curationem, frictiones ad ſalivationem uſque adhibuit, perqnas tamen curatus nunquam fuit.

Ex ſubſeq: is tandem obſervationibus edoctus ſum, illis utplurimum ſubjectis ſalivam

livam moveri, quæ mox ante uſum mei mercurii vel ſub uſu mei mercurii, adhuc externe vel interne ſibi alium mercurium in corpus ingerunt. Id ab emplaſtro vigonis, ab unguento neapolitano officinali, a mercurio dulci, & a ſpiritu frumenti vidi.

Videtur mercurius gummoſus adeo adaptare vias ſalivales, ut alius vel antea vel ſub gummoſi uſu ingeſtus eo facilius ſalivationem efficere valeat.

Observatio IX.

Puella 18. annorum ſanguinei habitus jam ultra medium annum vulvæ labia, perinæum, & ani totum ambitum innumeris parvis condylomatibus obductum habuit, cum fluore albo fætido.

Purgatis primis viis incipit ſumere ſolutionem mercurialem balſamicam, bis quotidie ſolutione cauſtica cruſtæ condylomatoſæ tanguntur, ſic intra tres ſeptimanas con-

condylomata, quarta autem hebdomade fluor albus evanuit.

Moleſtum inſuper habuit vaginæ pruritum poſt ſanata jam condylomata, ſed perſtante adhuc fluore albo. Intra triduum hic pruritus evanuit inunctione vaginæ, cum unguento mercuriali mucoſo, & uſu trium balneorum aquæ Danubianæ.

Observatio X.

Homo 35. annorum jam ante duodecim annos bubone venereo reſoluto arthritide corripitur atroci, quæ variis remediis mercurialibus tractata, diminuebatur quidem, non autem integre evaneſcebat. Iam vero a ſex annis perpetua arthritide affectus vixit; & ultimo anno gummi venereum ſurgit e ſeptima coſta vera ſiniſtri lateris, hoc gummi ſenſim exulceratum magnam copiam ſaniei purulentæ plorat, exſiccantibus tractatur, & partim pro arthritide partim pro gummoſo ulcere ſanando balneum badenſe

præſcribitur ægroto, balneo hoc uti inceperat, at cum tertia vice in balneo eſſet, hemiplegia afficitur, unde Viennam redit æger. Arthritis, licet adeſſet dimidii corporis immobilitas, adeo tamen valida erat, ut præ dolore perpetuo clamaret.

Sic inveniebatur æger ab Eximio Chirurgo, qui mihi eundem monſtravit & dein cum expertiſſimi medici aſſenſu meum ipſi præbuit mercurium gummoſum, cum decocto ſarſaparillæ & lacte. Exulcerato gummoſo tumori unguentum mercuriale balſamicum imponebatur.

Tertio die jam melius & cum minori dolore ægrotus digitos movere valuit; plus ſaniei plorare incepit exulceratus coſtæ tumor.

Decimo quarto die gummi reſolutum & conſolidatum erat, ipſa arthritis & paralyſis venerea intra quatuor ſeptimanas evanuerunt penitus, ſolus dolor

iſchia-

iſchiaticus adhuc ſupererat, pro quo penitus ſanando Cl. Medicus pillulas ex mercurio gumoſo, cicuta, & camphora præſcripſit, & jam poſt tres dies etiam hicce dolor fere evanuit.

Observatio XI.

Puella 23. annorum jam a ſex menſibus ſcabie venerea & condylomatibus admodum criſtoſis poſticam colli partem, buccas, & manus obſitas habuit. Fluore albo, & intolerabilibus rheumaticis arthriticisque vexata fuit doloribus, præſertim de nocte. Magnus denique tophus dextram occupavit tibiam.

Intra quartuordecim dies ſcabies condylomataque emendata erant ſolo mercurii mucoſi & ſarſaparillæ uſu, ſimul omnes jam abierunt dolores. Nullum hucuſque dedit ſalivationis ſignum.

Sed ab hoc tempore topho, cujus altitudo pollice quidem jam minor erat, ap-

applicatur emplaſtrum Vigonis, & puella poſt ſex dies ſputationem aliquam, incommodamque ſentiebat deglutionem, ideo dabatur purgans, ſauces aqua vegetominerali eluebantur & ſic intra triduum lenis hæc ſalivatio omiſſo emplaſtro & mercurio mucoſo ceſſavit.

Poſt hoc tempus iterum incepit ſumere ſolutionem meam & ſine animadverſione ſalivationis penitus curata fuit, hoc vero mirum eſt ſub uſu hujuſce remedii novum tophum in tibia ſiniſtra apparuiſſe & poſt aliquot dies iterum evanuiſſe.

Observatio XII.

Infans unius & medii anni cujus parentes venerei non erant, jam a medio anno condylomata circa anum, rhagodes & ulcuſcula in labiorum oris angulis habuit. Parentes credebant a linteis infanti ſuppoſitis, quæ forſan alias ſimili morbo infectis ſuppoſita erant, miaſma venereum fuiſſe communicatum.

Cl.

Cl. Medicus dato leni purgante, præ-
ſcripſit mercurii gummoſi ʒß. in unciis
duabus ſyrupi violarum ſubacti, & una
uncia aquæ fumariæ diluti.

Ab hocce ſyrupo mane & veſpere
cochleare coffée infanti datur cum de-
cocto ſarſaparillæ. Condylomata ſolu-
tione cauſtica, aqua roſarum diluta, bis
tanguntur, & illico unguentum eis ap-
plicatur.

Oris vero anguli exulcerati unguento
mercuriali balſamico meo bis de die illi-
nuntur.

Hacce methodo effecimus ut infans
quarta nocte jam bene dormiret, qui
jam ab aliquot menſibus admodum in-
quietas habuit noctes, oris anguli ma-
gis exulcerabantur per duos dies, dein
vero puriores evadebant, & decimo die
jam ſanati erant.

Condylomata exſiccata evanuere die
vigeſimo tertio. Infans optime ſe habet
& nullum ſalivationis præbuit ſignum.

Poſ-

Poſſem hiſce plures alias obſervationes adjungere, quibus felix iſtius remedii & prompta efficacia ulterius comprobaretur; ſed eas utpote minoris momenti, nec prioribus magnitudine morbi pares, volens prætereo, daturus alias, ſi quæ inpoſterum notatu digniores occurant, hiſtorias.

Cæterum ſpem felicis indies ſucceſſus inde concipere me poſſe videor, quod paſſim jam ab expertiſſimis hujus urbis medicis hoc remedium ægris & repetitis quidem vicibus præſcribi intelligam. Magis me confirmavit Eximii & primarii Cataphractæ equitum legionis Daunianæ Chirurgi MEDERER amica relatio, quæ inſignem hujus remedii effectum in pluribus caſibus teſtatur (*).

In

*) *Mit der von ihnen erfundenen Art das Queckſilber in dem Waſſer zu geben habe ich zwey, und der Herr Staabs-Chirurgus Zcerſen in Arad etliche dreiſsig Verſuche gemacht; der glückliche Erfolg hat den Gebrauch dieſes Mittels auch in das Spital nacher Temes-*

In omnibus fere, qui hoc remedio uſi
unt, adauctam obſervavi ſecretionem
rinæ, quæ & copioſa & ſæpe mucoſa
graveolens profluxit. In aliquibus ta-
nen ſpatio quorumdam dierum copiam
udoris ſpontanei, levantis, in nullo diar-
hæam, ſalivationem, niſi alia mer-
curii præparata interveniſſent, depre-
endi. Alvus in omnibus erat libera
etiam iis, qui alias conſtipata laborabant.

In aliquibus gonorrhœam, in aliis
fluorem album iterum per aliquot dies
revocatum vidi.

In bubonibus induratis jamque vetu-
ſtis nil adhuc peculiare vidi. Vidi uti-
que molleſcere hujuscemodi tumores ex-
ter-

*Temesvar überſetzet, wovon ich Ihnen ausführliche-
re Berichte einſenden werde &c.*

Siclo *nächſt* Arad
den 1. Auguſti.

MEDERER,
*Regiments Chirurgus von B.
Dauniſchen Curaſſier-Regi-
ment.*

terne applicato atque intus exhibito gummoſo mercurio, ſed perfectam reſolutionem hactenus attingere non potui. Neque id mirum videri debet, cum perſpectum ſit omnibus, quam pertinaciter iſtæ indurationes & quamdiu omnibus medicamentis etiam optimis reſiſtant.

CAPVT III.

Conſectaria ex obſervationibus partim hiſce, partim aliis deducta, morbos venereos ſpectantia.

Scilicet an mea methodus aliis præferenda ſit, doceat accurata hujus methodi cum aliis uſitatis comparatio;

Viget autem hodiedum triplex mercurii exhibendi methodus. Primi mercurium vivum externe ad ſalivationem uſque inungunt, ſalivationem per aliquot hebdomadas adhibent, & ſic ſuos ægros curare tentant.

Alii mercurium vivum externe parva doſi & interpolatis purgantibus ſine excita-

citata ſalivatione ſuis ægris adhibent.

Alii denique varia præparata mercurialia ore aſſumenda præbent.

Ut autem miaſma venereum a mercurio iners reddatur quinque requiruntur a Pathologis poſtulata.

1) Ut tanta in corpus ingeratur mercurii quantitas, quæ quantitati miaſmatis in corpore exiſtentis domandæ, ac deſtruendæ ſufficiat.

2) Ut mercurius per omnia & minima vaſa ruat.

3) Ut quamlibet guttulam noſtrorum humorum imprægnet.

4) Ut per aliquot tempus maneat noſtris humoribus junctus, & ſæpius cum iis circumducatur.

5) Ut demum miaſma cum mercurio per vias naturales commode ex corpore eliminetur.

An jam hæc quinque requiſita prima, ſecunda, vel tertia methodus habeat? anque mea methodus hæc præſtet? paucis videndum eſt.

In ſalivatione mercuriali copioſe quidem miſcetur mercurius humoribus noſtris, ſed per ſalivationem cito nimis iterum ex corpore ejicitur; nam cum ſaliva primis diebus ejecta ſimul ejici, docet aurum in ore retentum; quod a tali ſaliva albeſcit, ſed ſi non iterum novus ingeratur mercurius, ſalivatio continuata non amplius dealbat aurum, certo ſigno, quod omnis mercurius iterum e corpore ſit eliminatus. (*) Hæc ratio mihi videtur, quod multi repetita etiam ſalivatione curati non fuerint, præſertim ii, in quibus brevi poſt ſecun-

*) *Illuſtris* Roſen von Roſenſtein *Abhandlung von denen Kinderkrankheiten* C. de lue venerea.

ſecundam, tertiamve inunctionem, jam ſalivatio copioſa orta fuit, qua cito iterum mercurius elabebatur.

Præterea admodum *incommoda* eſt ſalivatio, eſt *periculoſa*, nec *certo* curat, nec *critica* eſt, nec *omni ſubjecto* adhiberi poteſt, nec *neceſſaria* eſt.

Id demonſtrari poteſt per partes. Et *incommoda* quidem ſponte patent, ſi modo conſiderentur tædioſæ inunctiones, angina mercurialis, perpetua febricula, continua per ſex & plures hebdomadas ſputatio, neceſſaria ab omni fere cibo continentia, perpetuus timor ſuffocationis ad auræ frigidioris allapſum, moleſtiſſima faucium exulceratio, oris fœtor, & emaciatum denique poſt curationem corpus. Nil dicam, quod domi perpetuo vel lecto affixi, vel cameræ incluſi, in putrida atmoſphæra verſari debeant ægri, etiam amicorum commercio privati. Nec plura jam addo, quum graphice

phice ſalivationis incommoda deſcripſerit *Illuſtr.* L. B. van SWIETEN (*).

Sed & *periculoſa* eſt ſalivatio; nam ſubinde etiam ab optime inſtituta hydrargyroſi violentiorem febrem, diarrhœam; dyſenteriam, hæmoptoen, maxillarum immobilitatem, quin & ſuffocationem ſecutam fuiſſe teſtatur Clariſſimus ASTRVC (**) & poſt illum expertiſſimus LOCHER (***).

Nec ſalivationem *certum* eſſe luis curandæ remedium, ex eo patet, quod non adeo rara ſint ægrorum exempla, quibus poſt unam & alteram legitime inſtitutam ſalivationem plura mala venerea redierunt. Præterea ipſe expertiſſimus ASTRVC candide fatetur, nec gonorrhœam, condylomata, nec fiſtulas nec dolores oſteocopos, exoſtoſes, ſcirrhos

*) Comment. T. I. §. 135. pag. 206. 207.

**) In libro de morbis venereis.

***) Maximil. LOCHER obſerv. practicæ circa luem p. 12.

-hos, cariem, rhagades, ulcera contumacia, herpetem, lichenes, gummata, carcinomata, potuiſſe ſalivatione etiam legitime inſtituta perſanari (*).

Nec *critica* eſt. Nam ſponte excitata ſalivatione venereum quemdam curatum fuiſſe, nulla obſervatio teſtari poteſt. Præterea innumeræ dantur ſine omni ſalivatione optime curatorum, labe venerea infectorum hominum, obſervationes. Et ſaniſſimus homo mercurio inunctus etiam fœtentem cum ſymptomatibus iisdem, ac venereus, ſalivam ejicit.

Nec in *omni ſubjecto* adhiberi poteſt ſalivatio. Nam nec gravidis, nec infantibus, nec pectore morboſis, nec jam valde emaciatis, nec epilepticis, nec qui ſcrophuloſas, aut valde exeſas habent fauces &c. ſalivatio adhiberi poteſt.

Nec *neceſſaria* eſt pro lue curanda; cum innumera habeantur exempla homi-

*) L. c. a pagina 427. ad pag. 453.

num valde ſyphiliticorum ſine omni ſalivatione optime curatorum; cumque experimentis demonſtretur, ſolum mercurium ſufficere ad miaſma venereum debellandum, facile patet, ſalivatione ad luem curandam opus non eſſe; poteſtque mercurius cum miaſmate venereo commodius & facilius per vias conſuetas, puta transſpirationem, alvum & urinam expelli.

Cum jam mea methodus nec incomoda, nec pericula ſalivationis habeat, cumque ſalivatione certior ſit, & cum in omni ſubjecto adhiberi poſſit, facile patet in quantum ſalivationi præferri debeat. Tranſeamus ad alteram methodum.

Maxime ob ſalivationis incommoda & pericula Clariſſimi Viri CHICOYNEAU & HAGVENOT mercurium parvis doſibus illiniendum volebant, & interpolatis purgantibus, ut ſalivatio impediretur. Verum & hac methodo ipſa non raro præter exſpectationem mercurius, pauca licet quan-

quantitate illitus, ſalivationem non coer-
cendam efficit, & incommodum ægris
regimen adhiberi debet, & quia mercu-
rius interpolatis purgantibus perpetuo
iterum ex corpore ejicitur, curationes
non adeo perfectæ, & admodum lentæ
fiunt, ut ego ſaltem perſæpe vidi.

Jam tertia methodus examinetur. In-
ter præparata mercurialia mercurius dul-
cis, ſublimatus corroſivus, præcipita-
tus ruber, & panaceæ variæ referun-
tur. Sed hæc omnia acria & venenata
ſunt; hinc magna doſi dari non poſſunt,
nec debent, & parva doſi data ob exi-
guam mercurii copiam lente agunt, hac
ſaltem virtute, qua miaſma deſtruunt.

Ex his ſolus mercurius corroſivus ſub-
limatus ſpiritu frumenti ſolutus expe-
rientia adhuc efficaciſſimus invenitur;
acris enim & venenata ejusdem indoles
oleo vini involvitur, caute & cum ob-
volvente decocto datus raro ſalivationem
efficit; nauſeoſus ſpiritus frumenti ſapor

ſyrupo corrigi poteſt, multa aqua dilutus etiam debilioribus ſubjectis exhiberi poteſt. Et omnino expertiſſimi Locher, aliorumque Clariſſimorum Virorum experimenta docuerunt, in millenis caſibus hoc remedium inſignis eſſe efficaciæ, ſi caute & ſat diu detur, quod & ego per ſex & ultra annos in caſtris ultimo bello expertus fui.

Cæteras mercurii exhibendi methodos non examino, cum vel inefficaces ſint, vel inconſuetæ: ſic æthiops & cinnabaris jam a Summo Boerhaavio (*) interne data in lue venerea inefficacia habentur. Sic quidam mercurium vivum cum purgantibus, alii cum balſamo peruviano, cum terebinthina, alii cum camphora & ſaccharo exhibent, ſed per hæc addita, prout varia eſt additi virtus evacuans, nimis cito mercurius iterum & quotidie per alvum, per urinam, vel per ſudorem ejicitur, vel cum ſæpius hæc addita mercurium a ſalivatione cohibere non

valent

*) Chem. T. II. p. 432. atque Tom. I. p. 578.

valeant, is per hanc viam adhuc citius elabitur.

Ex his ergo patet, mercurium gummoſum, quia incommoda & pericula ſalivationis vel nunquam vel rariſſime timenda habet, quia magna & requiſita doſi ingeri tuto poteſt, quia facilius cum noſtris humoribus fluit, quia citius in miaſma venereum agit, quia omnibus ſubjectis exhiberi poteſt, ideo aliis mercurii exhibendi methodis eſſe præſtantiorem.

Liceat jam hiſce conſectariis adhuc jungere ſequentia.

1. Solus mercurius ſufficit ad miaſma ſyphiliticum debellandum.

2. Mercurius topice locis venereis applicatus citius agit & certius in miaſma, quod topice alicui parti adhæret.

3. Ideo præter internum etiam externus ejusdem uſus adhiberi ſimul debet.

4. Sed mercurius maxime miaſma, non autem effectus a miaſmate jam factos, e ſolidis noſtri corporis partibus aufert. Id docent morbi poſt ſalivationem relicti.

5. Ideo ſub uſu, vel poſt uſum mercurii, pro varietate ſymptomatum adhuc alia indicata remedia venereis exhiberi debent.

Hinc nemo mihi ſuccenſere debet, quod ſæpe pro ratione circumſtantiarum alia medicamenta mercurio admiſcuerim. Specificam autem cujusvis mali venerei medelam proximo libello communicabo.

CAPVT IV.

Nova hypotheſis de actione mercurii in vias ſalivales.

Mercurius inter omnes humores animales cum muco maximam habet affinitatem. Id evidenter docent experimenta 1. 2. 3. 4. 5. 6. cum eo enim facilime ſubigitur, & ſubactus manet etiam aqua dilu-

dilutus, & ſpatio aliquot menſium aſſervatus. Nec idem cum ſanguine, ſero, bile, ovi vitello, albumine, glutine animali ſuccedit.

Mercurius gummi arabico ſubactus ſimillimus eſt illi, qui per mucum animalem revinctus eſt, & ope hujus menſtrui facillime cum cæteris noſtri corporis liquidis miſceri poteſt. Hoc docet experimentum VIII.

Mercurius vel per os, vel per vaſa reſorbentia externæ corporis ſuperficiei in maſſam ſanguineam ductus omnium ſyſtematum mucoſorum primum invenit in faucibus. Per aortam enim ejectus, in carotides & ſubclavias arterias pulſus, nullibi glandulas mucoſas obvias habet, niſi in faucibus & narium antris. Huc appulſus lege affinitatis & adhæſionis muco jungitur, & in hiſce glandulis retinetur, prælapſurus easdem, niſi humoris mucidi amicitia retineretur.

Hinc intelligitur, unde illa congeſtio humorum, & tumor faucium ante ſalivatio-

vationem oriatur. Patetque haudquaquam a ſola circulatione, aut impetu argenti vivi, ſed ex ſingulari ejusdem cum muco affinitate rationem eſſe petendam, cur hiſce organis præcipue adhæreat. Atque iſtud primo demonſtari oportebat; nunc ad alia tranſeo, ut intelligatur ratio ſalivationis.

Omne ſyſtema ſecretorium ſpecificam habet irritabilitatem, qua fit, ut non promiſcue ab omni, ſed a certo ſolum, & ſpecifico ſtimulo moveatur. Id per obſervata plurima evictum eſt, & pro certo aſſumi poteſt. Ita cantharides maxime movent ſyſtema urinarium & ſpermaticum; emetica ventriculum; purgantia etiam per venas canis injecta, vel infantis abdomini extrinſecus illinita inteſtinorum ſyſtema nerveum movent, & diarrhœam provocant; fumus accenſi ſulphuris præ omnibus pulmonum nervos vellicat, nares hominis non movet facile; fatuus betæ ſuccus, omnis acrimoniæ expers, narium ſyſtema in ſternutationem ciet (*);

Lux

*) Clariſſimi Profeſſ. Crantz mat. med. T. I.

ux vividior ſolum oculum gravius affi-
it, in toto reliquo corpore nullam mu-
ationem producit.

*Quid igitur repugnat, quominus eadem ra-
tione ſalivæ ac muci organa a mercurii ſpecifi-
co ſtimulo ita irritentur, ut nunc muci ac ſa-
livæ ſecretio multo, quam ante, uberior fiat?*
Hæc opinio, præterquam quod certis
nitatur fundamentis, etiam phænomenis
exacte quadrat.

Video autem, quid poſſit opponi.
Nempe, detur etiam, mercurium in
mucoſis faucium glandulis uniri muco, &
retineri, & ſtimulo ſuo hæc organa afficere,
non ideo perſpicitur, cur ex ſalivalibus
glandulis maximum oriatur profluvium,
cum certe mercurius non perinde faci-
le ſaliva, ut muco, ſubigatur.

Ad hanc objectionem commode re-
ſponderi poteſt, neque adeo ex ingenio,
quam ex phænomenis naturæ. Arenula
in oculum illapſa ſequitur ingens lacry-
ma-

marum profluvium, irritata glandula lacrymali, etſi ad illam arenula nunquam pertigerit, nec pertingere poſſit. Acri aromate apici linguæ impoſito mox copioſum ſalivæ profluvium oritur, etiam ſic irritatis glandulis ſalivalibus, dum tamen ſtimulus non his, ſed linguæ papillis fuit applicatus. Et nauſeante ventriculo ſalivare incipiunt homines, cauſa in diſſito loco hærente, & ſalivant pariter plumula irritatis faucibus.

Etſi igitur mercurius potius in mucoſis faucium, quam ſalivalibus glandulis, accumuletur, poteſt tamen poſteriores has vel per conſenſum efficaciter irritare, ut augeatur ſalivalis laticis ſecretio, etiam magis, quam ipſius muci.

Ergo ſalivationis a mercurio inductæ cauſa ex adhæſione hujus ad glandulas faucium mucoſas, & inde orta per conſenſum ſalivalium glandularum irritatione, repetenda videtur. Nec mirum videri debet, etiam a blando & ſimplici mercurio, nullis ſalibus

ibus exaſperato, ſalivalia organa irritari. Non eſt de natura ſtimuli irritantis, ut ſit acrimonia præditus; fatuus betæ ſuccus irritat nares & fortem ciet ſternutationem. Tepida aqua blandiſſima cor & inteſtina irritat, & horum motum ſuſcitat. Eſt enim peculiaris partium diverſarum corporis humani irritabilitas, & ſunt, qui huic reſpondent, ſtimuli quoque peculiares.

Mercurius gummi arabico ſubactus ſpecificum ſuum ſtimulum in ſalivalia organa exercere nequit. Hoc docent omnes obſervationes practicæ recenſitæ C. II. Novi etiam ſubjecta admodum pituitoſa, quæ mercurium dulcem diutius ſine ſalivatione aſſumſerant. Novi etiam duos ægros, quibus ex aliis præparatis mercurialibus oborta ſalivatio ſtatim minuebatur, ac demum ceſſabat, gummi arabico in emulſione exhibito. Diſcimus hinc, quam miræ & non præviſæ corporum proprietates ex diverſa horum mixtione oriantur. Simplex mucilago demit mercurio ſtimulum

mulum ſuum ſpecificum, dum interim vim ejuſdem antivenerearn illibatam conſervat! Rectiſſime hinc præcipit *Illuſtr.* L. B. van Swieten, ut ægri, qui ſpiritu frumenti cum mercurio utuntur, largam decocti hordei, vel alterius cujuscunque emollientis copiam potent (*). Nempe hæcce mucilaginoſa aptiſſima ſunt obvolvendo mercurio, ne is ſtimulo ſuo ſalivam cieat.

Mercurius muco ſubactus facilius ex primis viis, aut externa corporis ſuperficie in ſanguinem tranſit, quam mercurius vivus non ſubactus. Vivus enim mercurius deglutitus e primis viis iterum ſuo pondere elabitur, nec adhæret inteſtinis, & licet præſto ſit mucus primarum viarum, tamen cum hoc illum non adeo bene ſubigi poſſe, ut adhæreat, ac illud extra corpus humanum ope piſtilli fit, quivis facile perſpicit. Nam & ipſæ

mer-

*) In epiſtola ad Clariſſ. Joh. *Benevenutum*, quæ inſerta eſt *comment. de reb. in ſcient. nat. & med. geſtis*, T. V. p. 717.

mercurii particulæ ſeſe attrahunt mutuo, & quamdiu hæc attractio fortior eſt attractione earundem cum muco, tam diu nulla vera ſubactio contingere poteſt.

Mercurius mucoſus facilius & æquabilius per vaſa fluit, quam unguento pingui inunctus. Minorem habet mercurius cum pinguedine, quam cum muco, affinitatem (*). Hinc ſæpe cum pinguedine inunctus mercurius, dum in corpus penetravit, iterum ſeſe pinguedine exuit, & partim glandulas faucium petit, ſalivationem ciens, partim ad muciparos inteſtinorum folliculos ruit, diarrhœam provocans, partim ſinoviales glandulas intrat, articulorum impedimenta efficiens, præſertim vero genuum, ob majorem hic loci glandularum mucoſarum copiam. Fauces enim, inteſtina, & articuli potiſſimum a mercurio afficiuntur, ut vidi. Contra vero mercurius muco ſubactus, omnibus corporis humani liquidis miſcetur facile, (per experim.); cum

F om-

*) Videatur Experim. VI. nec non Exper. XV.

omnibus ergo liquidis & per omnia fere vaſa fluere inoffenſo pede poteſt, & per univerſam humorum maſſam diſtribuitur æquabiliter; nec eſt ratio cur jam remoram pateretur in organis mucoſis, dum ſufficienti muci copia jam ſaturatus eſt. Hinc etiam intelligitur, cur mercurius mucoſus, etiam magna quantitate ſumtus, ſalivationem non moveat; & hinc etiam citior ejus, quam aliorum præparatorum mercurialium in lue domanda effectus eſt, cum per omnem ſanguinis maſſam æqualiter diffundatur, & ea doſi ſine noxa ſumi poſſit, qua nullum aliud. Hoc docent obſervationes noſtræ, ſi cum aliis conferantur.

Quomodo vero mercurius agat in miaſma venereum, illudque deſtruat, nemo opinor dicere poterit, niſi prius ipſius miaſmatis hujus natura perfecte cognita ſit. Ego hac in re lubens meam fateor ignorantiam, & ea ipſa, quæ de ſalivationis theoria protuli, ut hypothetica interim, judiciis Maximorum Virorum propoſita tantummo-

do

do volo, gratulaturus mihi, ſi quis alius meliorem de mirabili argenti vivi actione theoriam invenerit, demonſtrarit.

FORMVLAE MERCVRIALES.

N. I. *Solutio mercurialis ſimplex.*

℞. Mercurii vivi depuratiſſimi. drach j.
Gummi arabici drachm. II.

terantur invicem in mortario lapideo, addito medio cochleari aquæ fumariæ, donec mercurius penitus diſpareat in mucum.

Exacte ſubactis admiſce ſenſim conterendo
Syrupi Kermeſini Unc. ß.
Aquæ fumariæ Unc. VIII.

D. S. mane & veſpere cochlearia duo.

N. II. *Solutio mercurialis balſamica.*

℞. Balſami Copaivæ
Gummi arabici ana drachm. ß.

terendo ſubigantur. Exacte ſubactis adde ſenſim conterendo

Syrupi kermeſini drach. II.

Aquæ fumariæ Unc. II.

tota hæc ſolutio miſceatur cum priori N. I. bene concuſſo vaſe dentur mane & veſpere cochlearia duo.

N. III. *Solutio cauſtica pro condylomatibus.*

℞. Aquæ fortis Unc. I.

Mercurii vivi drachm. II.

Plumbi ſimpl. drachm. I. ß.

fiat leni calore ſolutio.

N. IV. *Syrupus mercurialis.*

℞. Mercurii vivi drachm. ß.

Gummi arabici. drach. I. ß.

terantur invicem in mortario lapideo addito medio cochleari aquæ fumariæ, donec mercurius diſpareat in mucum, ſenſim conterendo admiſce

Syrupi violarum Unc. II.

Aquæ florum ſambuci Unc. I.

D.

D. S. pro infante cochleare coffée mane & veſpere.

N. V. *Pillulæ mercuriales.*

℞. Mercurii vivi. dr. I.
Gummi arabici dr. II.

Terantur invicem addito medio cochleari aquæ in mucum.

Huic bene ſubacto adde
Extract. cicutæ ʒj.
Pulveris liquiritiæ q. ſ.

m. f. pil. gr. ij. S. mane & veſpere 6. pro doſi.

N. VI. *Unguentum mercuriale ſimplex.*

℞. Mercurii vivi
Gummi arabici aa Unc. ß.

Subigantur addito cohleari aquæ in mucum.

Huic admiſce
Unguenti nutriti recent. Unc. I.

m. d. uſui.

Sub-

Subinde camphoram & ſaponem nigrum, quando tumoribus induratis, ſubinde balſamum, quando ulceribus illud adhibui, addidi.

N. VII. *Ceratum mercuriale ſimplex.*

℞. Mercurii vivi
Gummi arabici aa Unc. ß.
Subigantur addito cochleari aquæ in mucum.
Adde ceræ liquefactæ &
butyri Cacao q. S.
pro formando cerato. d. uſui.

F I N I S.